РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.

"СВОБОДА" "LIBERTY" виходить три рази на тиждень вівторок, четвер і суботу, видає „УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ" 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.

"SVOBODA" ("LIBERTY") (the Ukrainian Newspaper) published three times a week Tuesday, Thursday and Saturday, by Ukrainian National Association at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

The best advertising medium. Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., второк 17-го серпня 1915. Ч. 96. VOL. XXIII. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, August 17, 1915. N. 96.

НІМЕЦЬКІ ВІЙСКА ЗДОБУЛИ СЕДЛЕЦ.

Цїла Польща опинила ся в руках нїмецьких союзників.

Побіда австрійських і нїмецьких війск на цїлій боєвій лїнїї.

Москалї стратили знова 20.500 в полонених, 3 гармати і 35 машинових крісів.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

ВІЙСКА МАКЕНЗЕНА І АРХ. ЙОСИФА ФЕРДИНАНДА 35 КМ. НА ПОЛУДНЕ ВІД БРЕСТЯ ЛИТОВСЬКОГО.

БЕРЛЇН, 14. серпня. — Союзні війска переломили російську оборонну лїнїю на просторі Радзин-Влодава і зближили ся до місцевости Вижнїце, положеної всего 35 км. на полудне від Брестя литовського. Війска посувають ся рівночасно здовж обох берегів ріки Буга.

Урядове донесенє головного нїмецького штабу звучить:

„Армія Макензена і арх. Йосифа Фердинанда зближають ся скорим маршом від полудня до Брестя литовського. Переломивши сильний опір російських війск на лїнїї Радзин-Влодава, союзні війска дійшли до місцевости Вижнїце. Переднї сторожі союзної армії є віддалені не більше як 30 км. від фортів російської кріпости".

Телеграма з Лондону доносить, що Москалї опорожнюють Брест литовський, бо всякий опір в тій кріпости уважають за безуспішний. Однак та вість не виглядає на правдоподібну. Брест литовський зачисляєть ся до найсильнїйших кріпостий в Росії, тому годї припустити, щоби Москалї без облоги її відрекли ся. Коли однак дійсно опорожнюють ся Брест лит., то сей приказ може відносити ся лише до цивільного населеня і власти, щоби приготовити кріпость до облоги.

АРМІЯ ВОЙРША ЗАНЯЛА МІСТО МЕЖИРІЧЕ. — 4.000 ПОЛОНЕНИХ І 9 МАШИНОВИХ КРІСІВ.

БЕРЛЇН, 15. серпня. — Рівночасно, коли союзні війска під командою Макензена і арх. Йосифа Фердинанда зближають ся до Брестя лит. від полудня, армія Войрша, яка перед трома днями здобула місто Луків, заняла місто Межиріче, віддалене всего 50 км. на захід від кріпости.

Урядовий звіт подає отсї вісти:

„Австро-угорські війска, які становлять тепер праве крило армії баварського князя Леопольда, по здобутю Лукова посувають ся скоро у східнім напрямі дальше наперед. Війска заняли Межиріче і зводять тепер завзяті бої з російською армією, яка має на цїли крити відворот головної російської армії, утікаючої з Польщі.

„Війска Войрша полонили в битві до 14-го серпня понад 4.000 салдатів, між тими 22 офіцирів, і здобули 9 машинових крісів".

БАВАРСЬКІ ВІЙСКА ЗДОБУЛИ МІСТО СЕДЛЕЦ.

БЕРЛЇН, 14. серпня. — Баварські війска під командою Леопольда заняли вчера вечером по короткій боротьбі Седлец, столицю губернії тої-ж назви. Рівночасно заняли вони місцевість Соколів, на північ від Седльца, і посунули ся на цїлій лїнїї дальше наперед на схід в напрямі місцевости Лосіце.

Головна нїмецька кватира доносить:

„Баварські війска по короткій і завзятій боротьбі здобули Седлец, столицю губернії. Рівночасно заняли на північ від Седльца місто Соколів і зближають ся на північний схід до Буга. Нинї звели наші війска успішно боротьбу з Москалями в области горішного бігу ріки Лївец і посунули ся дальше на схід аж до місцевости Лосіце (50 км. на захід від Брестя литовського".

Місто Седлец — се столиця десятої і послїдної губернії, яку тепер заняли нїмецькі і австрійські війска. Отсим можна уважати, що цїла російська Польща находить ся вже в руках союзних війск. Черга приходить тепер на области українські і литовські.

БАВАРСЬКІ ВІЙСКА ПЕРЕЛОМИЛИ ЗНОВА РОСІЙСЬКУ ЛЇНІЮ МІЖ МЕЖИРІЧЕМ А ЛОСІЦАМИ.

БЕРЛЇН, 15. серпня. — Армія баварського князя Леопольда зближаєть ся від заходу скорим маршом до Брестя лит. Дарма намагали ся Москалї спинити наступ союзних війск на лїнїї Межиріче-Лосіце.

Урядовий звіт головного нїмецького штабу звучить:

„Опір російської армії на лїнїї Межиріче-Лосіце по короткій боротьбі зістав переломаний. Москалї з поспіхом утікають на схід в напрямі Брестя литовського".

АРМІЯ ҐЕН. ҐАЛЬВІЦА ПОЛОНИЛА ДАЛЬШИХ 6.550 МОСКАЛЇВ І ЗДОБУЛА 9 МАШИНОВИХ КРІСІВ.

БЕРЛЇН, 14. серпня. — Війска під командою ґен. Ґальвіца наступають на лїнїї, почавши на північ від Буга аж до Нарви, і гонять перед собою утікаючих Москалїв. Москалї, одержавши нові скріпленя, робили справдї зусиля, щоби спинити дальшу офензиву нїмецьких війск, але безуспішно. Тисячі полонених Москалїв опинили ся знова в руках наших війск.

Урядове донесенє нїмецького штабу звучить:

„Помимо нових скріплень, які одержали російські війска в послїдних днях, нїмецьким війскам під командою ґен. Ґальвіца удало ся знова переломити російську лїнїю між Бугом і Нарвою. Москалї стратили 6.550 салдатів, між ними 18 офіцирів. В наші руки попало ся також 9 машинових крісів і велика скількість будівляних матеріялів".

АРМІЯ ҐЕН. ҐАЛЬВІЦА ПЕРЕЙШЛА РІКУ НУРЕЦ. — 3.550 ПОЛОНЕНИХ І 10 МАШИНОВИХ КРІСІВ.

БЕРЛЇН, 15. серпня. — Війска ґен. Ґальвіца перейшли на цїлій лїнїї ріку Нурец (північний доплив Буга) і посунули ся дальше на схід так, що находять ся вже на полудне від Белостока. Утеча Москалїв відбуваєть ся в щораз більшім неладї, що посвідчають тисячі нових полонених.

Послїдний урядовий звіт подає отсї вісти:

„Війска ґен. Ґальвіца, перейшовши ріку Нурец, наступають дальше у східнім напрямі. Протягом вчерашного дня полонили сї війска 3.550 салдатів, між ними і 14 офіцирів. Крім того Москалї стратили 10 машинових крісів".

ВІЙСКА ҐЕН. ШОЛЬЦА ЗБЛИЖАЮТЬ СЯ ДО БЕЛОСТОКА. — 1.900 ПОЛОНЕНИХ, 3 ГАРМАТИ І 2 МАШИНОВІ КРІСИ.

БЕРЛЇН, 14. серпня. — Нїмецькі війска під командою ґен. Шольца, які лучать ся на півночи з армією Ґальвіца, посувають ся здовж обох берегів Нарви в напрямі Белостока. На полудне від Осівця полонили війска ґен. Шольца кількасот Москалїв.

Нїмецька головна кватира доносить:

„Війска ґен. Шольца, які заняли перехід через Нарву коло Візни, посувають ся дальше на схід в напрямі Белостока. Переднї сторожі нїмецької армії віддалені около 30 км. на захід від Белостока.

„В останних битвах стратили Москалї 1.900 в полонених, 3 гармати і 2 машинові кріси".

Місто Белосток має велике значінє з огляду на се, що тут перетинають ся два головні шляхи: Варшава-Петроград і Оссовець-Брест лит.

Телеграма з Петрограду доносить, що російські власти видали приказ опорожнити Белосток.

БОМБАРДОВАНЄ КОВНА. — 1.350 ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛЇН, 14. серпня. — Острілюванє кріпости Ковна відбуваєть ся від західної і північної сторони. Пять зовнїшних фортів є почасти знищені, по части находять ся вже в руках нїмецьких війск. Властиве острілюванє з тяжких облогових гармат розпочало ся перед кількома днями.

Послїдний урядовий звіт звучить:

„Вчера наші війска здобули на північ від Ковна сильні укріпленя здовж берегів ліса Домінїканка, почім заняли цїлий ліс, який становив важну перешкоду до дальших воєнних ділань. В часї сього наступу полонено около 350 Москалїв".

БЕРЛЇН, 15. серпня. — Послїдне урядове донесенє подає отсї вісти:

„На полудневі стороні кріпости Ковна російські війска виконали напад з фортів на наші становища. Наші війска відперли напад, задаючи неприятелеви великі страти. В самих полонених стратили Москалї понад 1.000 людий".

ПОБІДА БІЛЬОВА В КУРЛЯНДІЇ. — 2.350 ПОЛОНЕНИХ І ОДИН МАШИНОВИЙ КРІС.

БЕРЛЇН, 15. серпня. — Нїмецькі війска в Курляндії розпочали знова на цїлій лїнїї живу воєнну акцію. На північний схід від місцевости Поневеє армія Більова віднесла сьвітлу побіду над Москалями коло Купішків і посуваєть ся тепер скоро в напрямі Динабурґа.

Головна нїмецька кватира доносить:

„Нїмецькі війска під командою Більова зломили опір російської армії на північний схід від Кулішкія. Москалї потерпіли великі страти і уступають в напрямі Динабурга. 2.350 Москалїв, між тими 4 офіцирів, і 1 маш. кріс попали ся в руки наших війск".

Перед двома днями кореспонденти з Петрограду рознесли вість, що армія Більова роздвоєна та що їй грозить велика небезпека. Показало ся однак, що вість була неправдива і радість Москалїв передчасна.

ЗДОБУТЄ ПІВНІЧНОГО ФОРТУ КРІПОСТИ НОВО-ГЕОРҐІЄВСК. — 1.800 ПОЛОНЕНИХ І 4 МАШИНОВІ КРІСИ.

БЕРЛЇН, 14. серпня. — Бомбардованє Ново-Ґеорґієвска поступає дальше успішно наперед. Нїмецькі жовніри взяли приступом зовнїшний форт на півночи від Ново-Ґеорґієвска. Упадок кріпости недалекий.

Нїмецький головний штаб подає про облогу Ново-Ґеорґієвска отсї вісти:

„Тяжкі гармати безнастанно острілюють форти ново-ґеорґієвської кріпости. По знищеню артилєрією північного форту наші війска взяли його приступом, беручи в полон 1.800 Москалїв, між тими 9 офіцирів. Притім попали ся в наші руки також 4 машинові кріси".

РОСІЙСЬКИЙ УРЯДОВИЙ ЗВІТ ПРИЗНАЄ ДАЛЬШІ НЕУДАЧІ СВОЄЇ АРМІЇ.

ПЕТРОҐРАД, 14. серпня. — Урядово оголошено отсе:

„На полудневий схід від Мітави нїмецькі війска уступили поза ріку Аа. Нїмецькій армії, яка розпочала наступ в напрямі Якобштадту, Динабурґа і Вильни, наші війска ставлять сильний опір, повздержуючи її дальший похід.

„Коло Ковна відбуваєть ся перестрілка артилєрії.

„Між Нарвою і Бугом наші війска виконують протинапади, щоби уможливити головній армії заняти нові становища дальше на сходї.

„На полудне від Буга загальне воєнне положенє вимагало, щоби опорожнити Соколів, Седлец і Луків.

„На правім березї Буга, над Золотою Липою і Днїстром не зайшли жадні важнїйші зміни".

Від часу, коли розпочав ся великий наступ союзних війск в Польщі, урядові донесеня російські стали дуже скромні. Хоч Москалї не признають ся до страт, то бодай вже не затають сего, що мусять утікати чимраз дальше на схід.

Коли дальший наступ союзних війск буде відбувати ся і дальше з такою скоростю як дотепер, то можна надіяти ся, що протягом тижня дійдуть вони до другої російської оборонної лїнїї: Брест лит.-Гродно-Ковно. Чи російська армія потрафить довго удержати ся на сїй новій лїнїї, се покаже вже недалека будучність.

Коли Москалї були би приневолені уступити зі сеї лїнїї дальше в глиб Росії, тодї військова сила Росії буде розбита на дві зовсім окремі части, розділені від себе великими болотами над рікою Припетю. В тім случаю скоре пересуванє сил з півночи на полудне, або на відворот, було би зовсім виключене; північна і полуднева російська армія мусїли би вести воєнну акцію зовсім самостійно.

Крім сего російська армія стратила би всї найважнїйші точки зелїзничої сїти, а зглядно стратила би і спромогу до переведеня в якімсь місци концентрації (нагромадженя) більшої сили війск, що є конечним до переведеня нового наступу.

А ЩО ДАЛЬШЕ?

ЛОНДОН, 14. серпня. — Наступ союзних війск в напрямі другої російської оборонної лїнїї зближаєть ся до кінця. Віддаленє війск нїмецьких союзників від сеї лїнїї числить всего около 30 миль (50 кільометрів).

Воєнні знавцї починають сумнївати ся, щоби обезсиленій російській армії, ще до того при великій недостачі потрібної скількости амуніції, удало ся здержати дальший наступ союзних війск. Також і отся нова оборонна лїнїя видаєть ся за слаба. Між Брестем лит. а Гродном є велика прогалина без нїякого природного захисту. Тому можна надіяти ся, що нїмецькі союзники переломлять отсю боєву лїнїю, лишаючи достаточну армію до облоги і здобутя Брестя литовського.

Головна вага воєнних операцій після здогадів знавців перенесеть ся в першій мірі на північ від Пинських болот т. є. на Литву і в Прибалтійський край. Тут на півночи є вже під сю пору нагромаджені значні сили нїмецьких війск, маючи на цїли здобутє передівсїм кріпости Ковна та занятє цїлої области по лївім боцї ріки Дини (Двини) враз з містами Ригою, Динабурґом і Вильною.

Не є однак виключене, що рівночасно з воєнними операціями на півночи союзні війска розпічнуть також наступ на полудне від Пинських болот, маючи на цїли здобутє „сьвятого міста" Києва. Київ треба уважати найголовнїйшим осередком цїлої полудневої Росії.

Майже всї переходи через ріку Буг і Днїстер находять ся вже тепер в посїданю нїмецьких союзників. Тому дальший наступ може відбувати ся без великих трудностий.

Лише некорисний вислїд теперішних диплььоматичних заходів на Балканї міг би вплинути на зміну дальших операцій проти Росії.

ВІЙНА З СЕРБІЄЮ.

400.000 СОЮЗНИХ ВІЙСК НАД ГРАНИЦЕЮ СЕРБІЇ.

ЛОНДОН, 15. серпня. — Послїдні вісти, які наспіли зі Сербії, доносять, що над Дунаєм коло Орсови Австрійцї і Нїмцї згромадили велике число війск, яких силу оцїнюють від 300.000 до 400.000.

Се має в першій мірі на цїли вплинути на полагодженє переговорів з балканськими державами в користь нїмецьких союзників. В сей спосіб думає також Нїмеччина наклонити Румунію, щоби дала дозвіл на пересиланє оружя і амуніції до Туреччини.

Дотеперішні диплььоматичні переговори з балканськими державами не довели ще до жадних вислїдів. Болґарія обстоює при своїм домаганю, а іменно, що лише під тим услівєм стане по сторонї Анґлії і її союзників, коли Сербія, Греція і Румунія звернуть їй території, забрані в другій балканській війнї. Однак ті держави дотепер на се не згодили ся.

Котра сторона, чи Нїмеччина чи Анґлія, зможе позискати для себе балканські держави, се позістає дальше великою загадкою. Напоперек намірам Анґлії станула Болгарія, яка поставила повисше згадані услівя.

Також і Ґреція не богато вірить в обітниці Анґлії. Вона заявила, що лише під тим услівєм піде проти Туреччини, коли Анґлія висадить на побережу Греції в Сальоніцї 300.000 анґлійського війска.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States: $2.00 per year, $1.00 per 6 months, 0.75 per 3 months	В Злучених Державах: на рік $2.00, на пів року $1.00, на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries: $3.00 per year, $1.50 per 6 months, $1.00 per 3 months	В місті Jersey City, до Канади і других країв: на рік $3.00, на пів року $1.50, на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всї оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

При всяких нагодах: на вічах, на зборах, при роботі, на забавах, на весілях, хрестинах і т. д. памятаймо про жертви теперішної війни у нашім рідним краю та збираймо як найбільше жертв на ту сьвяту ціль народну!

ЗМІНА В ГАЛИЦЬКІМ НАМІСНИЦТВІ.

Цісарське відручне письмо до д-ра Коритовського.

Цісарське відручне письмо до д-ра Коритовського звучить так:

Любий Докторе Коритовський!

З огляду на подане Вам моє рішенє, щоб з причини надзвичайних відносин, викликаних воєнним положенєм, на чолї політичної управи мого королївства Галичини установити військову особу намісником, — предложили Ви менї просьбу о звільненє з уряду. Прихиляючи ся в ласці до сеї просьби, з теплим почуванєм згадую ті заслуги, які Ви положили у Вашім попереднім відвічальним крузї діланя і на заниманім тепер становищи. Вірний обовязкови та обнятий невтомним змаганєм до добра обох народів, що замешкують сей край, старались Ви, все вкладаючи цілу свою силу, спомагати згідне співжитє тих народів та довели Ви до успішного кінця тяжке дїло соймової виборчої реформи, що для осягненя тої цїли служило. Від початку поважних часів накиненої нам війни з повною посьвятою віддали ся Ви завданю, підпомагали веденє війни і все пильно старали ся, словом і дїлом служити населеню тяжко дїткненого королївства, котрому є забезпечена моя готова до помочи, батьківська опіка.

За сю дуже успішну, повну посьвяти діяльність висказую Вам мою найщирійшу подяку і застерігаю собі поновне ужитє Вас в службі.

Франц Йосиф, в. р.

Відень, 19. липня, 1915.

Іменованє ґенерала фон Колярда намісником Галичини.

Віденська урядова ґазета „Вінер Цайтунґ" з 20. липня містить таке урядове оголошенє:

Його ц. і к. Апостольське Величество зволили найвисшою постановою з дня 19. липня с. р. іменувати вселаскавійше президента найвисшого військового трибуналу, ґенерала піхоти тайного радника Германа фон Колярда намісником в королївстві Галичини і Володимирії з Великим князівством Краківським.

Урядовий комунїкат.

„Вінер Цайтунґ" з дня 20. липня приносить урядову оповістку, що намісника Галичини д-ра Витовта Коритовського звільнено в ласці з його уряду та, що ґенерал піхоти Герман фон Колярд іменований намісником в тім королївстві.

Се зарядженє, розважуване вже від якогось часу, стоїть в безпосереднїй звязи з поступом військової офензиви в Галичині і з відзисканєм більшої части сего коронного краю, що богато місяців стояв під російською окупацією.

Спричиненє сею окупацією надзвичайне положенє в тім краю і огляди на дальші широкі воєнні діланя зробила вказаним, щоби на час сих надзвичайних відносин і з огляду на першорядні інтереси веденя війни віддати адміністрацію в руки особи з високою військовою ранґою. Се зарядженє являєть ся отже приміненим до теперішного стану річи, причім не пересуджує будучих заряджень по повороті нормальних відносин.

Новоіменований шеф краю — хоч військовий по званю — не лучить зі своїм урядом зовсїм ніяких мілітарних функций, але вступає лише в нормальний, законом про орґанізацію політичних властий признаний намісникови круг діланя своїх попередників в урядї та є за законнє виконуванє своїх урядових управнень відвічальний перед міністерством. З тою зміною особи на кермуючім адміністраційнім становищи Галичини не вяже ся ніяка зміна компетенцій публичних властий в краю щодо істнуючих тепер уладжень. В приміненю язиково-правних постанов для властий і урядів не наступає ніяка зміна.

ЛИСТ З КИЄВА.

О. В. Жолдак, греко-католицький парох із Симпсон, Па., одержав лист з Києва, столиці російської України, від д-ра Іляріона Сьвєнціцького, який прислав нам до поміщеня. Др. Іларіон Сьвєнціцький, як вже у нас згадувало ся, находить ся у російській неволї в Києві. Як довідуємо ся з понизшого листа, є він разом з иншими „яко заложник". Цікаво, з якої рацїї брали Москалї у Львові заложників перед утечею. Звичайно неприятель бере заложників у занятім краю, щоби вони відповідали за спокій в тім краю. Але що Москалів обходить тепер спокій у Львові, коли він вже в австрійських руках! Се є лише звичайне надужитє для переслїдуваня цивільного населеня, а зокрема українського.

Згадаємо тут ще, що д-р Іларіон Сьвєнціцький, котрий разом з иншими українськими патріотами зі Львова дістав ся до московської неволї „яко закладник", має вже великі заслуги для української науки на поли славянських лїтератур і старинностий. В молодшім віці був він москвофілом, але коли поїхав до Росії (в Росії він кінчив університетські студії і там оженив ся в місті Москві) і там наукою, працею і дослідами сам прийшов до переконаня, що він на фальшивій дорозї, покинув її і став дуже горячим українським патріотом. Вернувши ся з Росії до Львова, працював там дальше на науковім поли і перед двома роками став доцентом славянських лїтератур у львівськім університеті.

Велика його заслуга в упорядкованю і введеню в житє величавого Українського Національного Музею, основаного митрополитом ґрафом Андрієм Шептицьким, який — як подають вісти зі старого краю — Москалї обрабували таксамо як і инші музеї в Галичині.

Ось сей лист д-ра І. Сьвєнціцького:

Київ, 18. липня, 1915.
Московская ул. 46

Дорогий мій Василю! Тілько по році примусового мовчаня можу післати Тобі письмо з надією діждатись і відповіди від Тебе. Находжусь тут примусово з многими другими горожанами яко заложник Львова. Живемо в польськім етапнім домі в надії на скоре увільненє нас від арешта. Коли воно прийде, не знаємо. За сей рік війни пережили ми богато тяжких хвиль, — руїну економічну краю, від якої не скоро двигнемось і руїну культурно-національну наших інституцій. Но як би там не скінчилась та війна, одно менї ясне: в Галичині остаточно зникне штучне ворогованє ріжних недругів нашого народа, а сам він визбудеть ся раз на все ріжних суємудрих міркований. Найприкрійше вразило мене за весь час війни легке доносительство з мести на особистого ворога, від чого богато потерпіли ми і від своїх і від сусідів. Відтак стадні чувства, що тихо дрімали на дні збірної душі населеня, запалали всею силою в часї погромів панських дворів і жидівських місточок на початку війни в міру переходу військ через Галичину. Кличем тих диких поступків була ненависть до тих, що використовували народ, як би і говорив: „Ми довго ждали, щоб погуляти на панськім добрі" і нищив усе, що йому під руки попало.

Найбільше болить мене знищенє ріжних приватних бібліотек, архівів і збірок. З Прилбич і Девятник не остало, як говорять, анї слїду. Що я застану в себе дома, не знаю. Оставив я все на свою сестру і служницю з невеликими грішми, а сам помандрував під штиками (баґнетами) як вязень. Як би не те, що разом в такім же положеню живуть наші найлучші люди (проф. Левинський, інспектор Матіїв, інспектор Коцюба, канонік Цеґельський, директор Федак і мн. др.), а богато инших від давна в Сибіри (директор Охримович, о. Боцян, о. Леонид (Лужницький), о. Яцковський, о. Яремко, адвокат Шухевич) та, що моя жінка з дитиною живе від сьвят у матери в Москві, відки вже не могла по Вознесеню вернути ся до Львова, — то менї було-б дуже тяжко, без руху, можливости працї і під сталим наглядом „бдіючого ока" (поліції). Коли Твоя ласка, — дай о собі вістку на дві руки, коротко до Львова і на нову адресу в Київ.

Всего найлучшого Тобі, — обнимаю і цілую Тебе. Твій **Іляріон**.

РОДИМЦІ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКР. НАР. СОЮЗА.

ТОВАРИШІ МИЛІ!

Товариші милі,
Що ми си думаєм,
В краю кровця ллєть ся,
А ми тут гуляєм.

Ой ми тут гуляєм
І музики грають,
А у краю братя
З голоду вмирають.

З голоду вмирають
Ходять голі, босі,
У нас ізза моря
Милостині просять.

Милостині просять,
Простягають руки,
Тяжко ся дивити
На їх тяжкі муки.

Мають вони муки,
Не мож уповісти,
Не мають в що вбратись,
Не мають що їсти.

Ох, Господи милий,
Поглянь на ті діти,
Що батьків не мають,
Деж їм ся подіти!

Покинув їх тато
Тай на війні згинув;
Свої дрібні діти
На віки покинув.

Небавком і мати
З голоду, з розпуки
Померла й лишила
Діточки на муки.

Ходять дрібні діти,
Блукають та плачуть,
А над ними тілько
Круки сумно крачуть.

„Ох, Господи милий,
Отвори сю яму,
Най ми ще побачим
Свою рідну маму".

Старше руки знесло,
Тяженько зітхнуло,
А молодше лягло,
На гробі заснуло.

Старше шепотіло:
„Страшна ся могила,
Мамо наша, мамо,
На що-сь нас зродила?

„Що ми тепер бідні
Будемо робити,
Не маєм що їсти
Ані в чім ходити".

* *
*

А ми, товариші,
За се памятаймо,
Котрий лиш що може,
На сироти даймо!

Котрий із нас бідний —
Зпід землї дістати,
А сиротам бідним
Таки треба дати!

Василь Угрин (з Топоровець).

Сокаль, Саск., Канада, дня 10. серпня 1915.

З РОСІЙСЬКИХ ДНІВ У САМБОРІ.

(З приватного листа до свояків).

...Мешканє наше в Самборі не знищене. Мама, хоч змізеровані, бо і нагайки російської закоштували, але держать ся добре, — особливо, як почули, що ми всї здорові. Житє серед Москалів було тяжке, бо і гроша не було і брак вістий про рідню. Мама мусїли цїлими ночами варити Москалям чай, та досить прикростий від них зазнали. Одного разу пяний салдат трутив маму так сильно, що упали на землю і побили ся. Так було з початку, бо опісля прийшли на кватиру офіцири і тоді стало жити лекше. З часом якось освоїли ся з новим житем, а мешкаючим у нас офіцирам маркували українство нашої хати так, що самі офіцири остерігали маму перед доносами шпіонів, яких много роїло ся по місті.

Між офіцирами трафляли ся часто сьвідомі Українцї, з якими мама таки на добре заприязнювали ся. Один з них випитував ся много про наші відносини й оповідав, що **місцеві москвофіли від довшого часу мають наради з представителями російської жандармерії в „Рускім касинї", приміщенім в „Ризници", де укладали лїсту Українців, які мали впасти жертвою їх доносів.** Дивував ся той офіцир, що в нас була така свобода і терпіли народних зрадників та очевидних зрадників держави.

Кацапів найбільше боялы ся мама. Вся банда місцевих ренеґатів запрягла ся на доносчиків. Першу скрипку грав радник суду Павликов, який імпонував в мундурі полковника російської жандармерії, „батюшка" Ільницький та адвокат д-р Теодор Кміцікевич. **Сим зрадникам треба приписати безустанні ревізії серед Українців (приміром у адв. Стахури і проф. Біленького переведено ревізії чотири рази, шукаючи слїдів небезпечної української змови)** та остаточне вивезенє виднїйших наших громадян — згаданих вгорі і адвоката д-ра Андрія Чайковського, радника Герасимовича та о. Погорецького, пароха Білини (сей мусїв іти пішки аж до Львова). Погану ролю сповняла Ф., жінка учителя семинарії, який їздив на курс до Петербурга та перейшов на православє; вона була рівночасно шпіонкою і доносила Москалям. Коли нашим полоненим, переходячим через місто котрийсь з Українців подав кусень хлїба, то вже вона доносила властям, які винних сего „злочину" карали нагайками. Цїла та кацапська банда виїхала тепер з Москалями (також о. Гмитрик і Хиляк, радник суду) так, що дослівно тепер нема москвофіла, лише деякі слабодухи, що ходили на учительський курс російської мови. Вивезених зі Самбора Українців Москалї довго вязнили в самбірськім криміналї. Мама доносили д-рови Стахурі їду до вязниці, де раз з жалю зімлїли, так вразило їх його горе. Тепер ходять мама по шпиталях і разом з иншими Українками розносять раненим їду, доставляють білє, бо треба знати, що в Самборі завязав ся вже кружок українського жіноцтва, а прибите Москалями українство підносить ся скоро. Відрадне се, що мимо насильства і терору самбірське громадянство щодо ідейности не подало ся.

Мешканя збігців понищені, — приміром в мешканю радника Бережанського і о. Юзвяка анї тріска не лишила ся, в мешканю адв. д-ра Гуркевича тесаме, радн. Копровському і о. Кормошеви мало що лишило ся в хатї. „Бесїда" — се тепер чиста стайня, стіни і підлоги порозвалювані, все зрабоване, гарна бібліотека спалена, одним словом — лишили ся мури і дах.

Старий о. Татомир в Черлаві дуже богато потерпів, **навіть чоботи старому стягнули з ніг;** мимо сего здоров, тримаєть ся добре, вдоволений, що не було гірше. Був я й у Криська в Коттованю; з його гарного двора лишили ся лише стіни. Все зрабоване, дещо козаками, дещо сусїдами кацапами. Не пошанували Москалї й о. Петрика в Бабинї, якому майно знищили зовсїм.

Ось так меньше більше виглядає тепер в Самбірщинї і в місті. У нас нічого не забрали, лише **відізджаючі офіцири Українцї просили маму, щоби дали їм з бібліотеки по кілька українських книжок,** що очевидно мама радо зробили.

Наші українські села заховувались знаменито. Села, через котрі я переїздив, є переважно ненарушені й оброблені; населенє не бідує. Замовкли вправдї села на 10 місяців, але терпеливо ждали повороту наших і ніколи не сумнївались, що се наступить. З радостю й одушевленєм повитали побідне військо, яко освободителів з російської неволї. **Деякі наші села навіть мимо розказу і терору, не брали російської запомоги, котру їм напихали.** В послїдних боротьбах спалені зістали Корничі і Бурчиці, яких мешканцї ночують тепер в лозах і бідують.

Відрадний факт, що сьвідомі наші громади, як Ваневичі, Торгановичі, Бережниця і инші доставляють даром до всїх пяти самбірських шпиталів молоко, масло, яйця і т. д., а коли військова команда хотїла за се платити, селяни наші заплати не приняли. За то діждали ся вони спеціяльної похвали і признаня від команди армії.

В. Р.

ВІСТИ З ОСВОБОДЖЕНОГО КРАЮ.

Турка—Самбір—Рудки.

Наш парляментарний посол, о. Стефан Онишкевич, парох з Купнович коло Рудок, який по одномісячнім побуті в краю, підчас котрого обїхав повіти турчанський, старосамбірський і рудецький, приїхав тепер на кілька днів до Відня і так описує нам житє в згаданих повітах:

До повітів, які найбільше відчули воєнні нещастя, належить Турчанщина. Села положені недалеко границі, де через кілька місяців тривали битви, потерпіли дуже і видко там богато спалених будинків. Инші села мало ушкоджені, хиба що спалені зелїзничі будинки і будки та тартак в Вовчім. В самій Турці спалений ринок і жидівські доми. Москалї дали ся страшно в знаки нашим селянам, яким зрабували богато добра, а до того били ще нагайками і буками. В осени і на весні не давали Москалї робити селянам в поли, зганяли з поля і забирали коні, так що селяни крадьком робили при місяци. Обробленого поля є всего одна третина, решта лежить відлогом. В Турчанщинї дає ть ся відчувати нужда — а задля необробленя поля і будучий рік заповідає ть ся некорисно.

Неправдою є, будьто би Москалї ратували наших селян. Правда лише, що раз в зимі дали по 5 кільограмів муки на нумер дому (москвофільським селам дали два рази) та й на тім скінчила ся ціла їх запомога. Селян Москалї часто рабували, забираючи їм живність, худобу, вози і т. д. Про наших жовнірів розпускали страшні річи, що як вони прийдуть, то будуть жінкам вирізувати груди, будуть хлопів мучити, і при відвороті намовляли темних Бойків, щоби пійшли з ними. В сей спосіб удало ся Москалям заманити богато людий з Комарник, Ільника, Бітлї, Ботелки і инших (всюди там перед війною вплив мали тільки москвофіли), а навіть з Турки пійшло з Москалями около 200 людий. Тепер богато з тих втікачів вертає домів та розказує, як Москалї по звірськи обходять ся з нашими селянами, яких підступом або силою забрали з собою. Нема ні опіки ні харчу по кілька днів і люди ватагами як вівці блукають ся по поли. Неодин як мав пару корон, то і то Москалї видерли. Не диво, що між втікачами кинули ся ріжні пошести. Втікаючи з Турчанщини, забирали Москалї у селян худобу і коні, навіть ті, які в зимі продали селянам на лїцитації яко вибраковані. Худоби в повіті мало а так само коний.

РОСІЙСЬКА ВОЄННА РАДА.

МИКОЛА МИКОЛАЄВИЧ: Достойні панове, члени русской воєнної ради. Доси випробували ми два способи войованя: наступаючий похід і відворотний похід. Про успіхи обох тих способів не буду говорити, бо вони є знані. Але, ґаспада, час не стоїть, тепер мусимо застановити ся над якимось третим способом войованя!

З наших інтелїґентів остало в Турчанщині 12 сьвящеників, а тепер вертають ті, котрі виїхали перед Москалями. Народні справи веде тепер наш орґанїзатор о. Іван Федевич, катехит з Турки. Повітом править новий староста п. Станиславський.

Самбірщина від війни також не богато потерпіла, лиш деякі села над Болозвою і Стрвяжем та місцями над Днїстром; впрочім не видко більших слідів війни. Селяни обробили поля. Озимини є меньше, бо в осени була мишва, за те засіяли яре жито, яру пшеницю, ячмінь і овес. Урожай в Самбірщині і Рудеччині є гарний; посуха пошкодила бараболям, але теперішні дощі можуть те направити. Голоду в тих повітах нема, хоч є дорожня. Наших інтелїґентів з Самбора вивезли; остав тільки судовий радник Щербатюк. Наші сьвященики — між ними о. Петрик з Бабини — богато натерпіли ся від Москалів. Кацапи, які були в Самборі, повтікали з Москалями.

В рудецькім повіті наші селяни держали ся добре. В повіті остало богато кацапських сьвящеників, а один з них, Михайло Заяць з Горожанни малої, перейшов на православе і втік з Москалями. Так само втікли з Москалями о. Казимир Гермак з Гошан зі своїм зятем о. Григорієм Хрущом (оба ряні кацапи) і звісні москвофільські аґітатори хлопи Петрички з Коропужа, де завдяки їх аґітації більша часть села перейшла на православе. Православе поширило ся і в селї Поріче-ґрунт, де навіть осів якийсь московський батюшка. Найбільше дав ся в знаки нашим людям бувший геольоґ Михалинич (кацап) з Бірча коло Пісків, котрий був перекладчиком при уїзднім начальстві в Комарні, шибав собою по цілім повіті і вимушував від селян хабарі. Він також втікав з Москалями, але його переловили наші власти.

Нашим українським сьвященикам, котрі перед Москалями виїхали, а опісля назад вернули, заказали Москалї відправляти. На день 13. січня с. р. скликав начальник повіту сьвящеників до Комарна на нараду, на якій кацапські попи домагали ся, щоби приказали їм молити ся за царя. Наші (о. С. Кульчицький з Вощанець, о. Ю. Кміт з Чайкович і другі), коли їм пізнійше позволили на відправу, царя не споминали. Церкви в Кропильниках і в Болозві знищені. Господарська школа для дівчат в Угерцях винявських, яку удержує тов. „Просьвіта" — якимсь чудом лишила ся ненарушена.

Селяни в Рудеччині держали ся добре. Москалї лишили по собі дуже лиху память яко рабівники і підкупні люди. По деяких селах, як Купновичі, Хишевичі, Орховичі, були поліційні урядники (один на кільканайцять сіл), які мали під собою жандармів. За леда дрібницю били людий буками або нагаями. Права в Москалів ніхто не міг знайти, за все треба було в них окуплювати ся. Тепер втікаючи перед нашими військами, забирали з собою мущин в віці від 16 літ до 50. Парубки і господарі, не хотячи дістати ся в московську неволю, крили ся як колись перед Татарами — то по лїсах, то по ямах, а навіть неодин з них перележав кілька днів під гноєм. Москалям помагали війти хрунї; хто зраджував свій нарід давнїйше при всяких виборах, той робив се і тепер під Москалем. Приміром в Хишевичах на донос старого хруня Федька Павлишина Москалї арештували чесного війта і сьвідомого Українця Івана Саврука і посадили його на три місяці до арешту в Комарні, а Павлишина зробили війтом. Тепер Павлишин арештований, а війтом є знова Саврук. Селяни говорили богато з салдатами, між якими стрічали ся часто дуже сьвідомі Українці і ті тішили ся з наших народних здобутків, яких не мають в Росії.

Москалї вивезли з собою двох сьвідомих комарянських міщан: Олексу Пеленського і Дмитра Ольхового. Соймовий посол з рудецького повіту — Гриць Терпаковець, котрий перебув обі облоги в Перемишли, є тепер в московській неволї, відки вже писав до жінки. Вивезли також пароха Любиня великого о. Фединського, котрий яко військовий капелян дістав ся в полон, а відтак вернув до парохії.

Наш народ по селах тішить ся дуже з повороту наших війск, котрим на кождім кроці стараєть ся помагати. Молодші горнуть ся охочо до українських Січових Стрільців і вже часть виїхала до стрілецької кадри. Українська сьвідомість по селах змогла ся значно. Москвофільство зникло як роса на сонци; кацапів вилічили самі Москалї! Тепер тільки праці, бо треба працювати і в господарських і в народних орґанїзаціях.

З ЖИТЯ УКРАЇНСЬКИХ ЕМІҐРАНТІВ.

Громада українських еміґрантів в Угорськім Градищи на Моравії хоча невеличка, вже з самого початку еміґрациї відчувала потребу спільної орґанїзациї та, користаючи з гостинности пп. Конрадів з Тернополя, часто відбувала спільні сходини, які дали почин до патріотичної діяльности. І так зорґанїзовано мішаний хор, що співав Службу Божу в приходськім костелї на більші сьвята, уладжено опіку над нашими жовнїрами, що яко реконвалесценти перебувають в тутешнім шпитали, та вибрано запомоговий український комітет для моральної і матеріяльної помочи воєнним еміґрантам.

Великодні сьвята, попереджені відбутими реколекціями, відсьвяткували члени нашої громади спільним сьваченим при участи запрошених кільканайцяти Українців-вояків 89. п. піхоти.

Мимо тужливого настрою за рідною і рідною країною ніхто з учасників не забуде тих приємних хвиль пережитих серед своїх на чужині і надій, які будили ся в души кождого на чарівний спів „Христос воскрес". Воскресенє України було спільним бажанєм при спожитю сьваченого яйця.

З усїх однак найбільше помочи потребували еміґранти селяни, що в поблизких селах, а іменно в Куновицях і Старім Мєстї відбували кварантанну перед відісланєм їх до бараків. Евакуовані з причини операцій воєнних, стративши цілий маєток, прибиті, обдерті, приїздять до тутешних цеґолень, замінених на бараки, і тут остають два, три і більше тижнів на кварантанні. Нещасне їх положенє! Пошести, голод і холод мали добре жниво на старших і дітях.

Поміч була конечна! Заходами відпоручника укр. зап. комітету у Віднн п. посла радника Льва Левицького віддало ц. к. староство на якийсь час опіку над збігцями тутешному комітетови. Комітет вивязав ся зі своєї задачі знаменито, що можуть посьвідчити селяни зі Солотвини, Журак, Монастириск, Богородчан і инших. Під проводом голови о. Конрада, Вп. Купчин, Козоріс, Гриніщак, Федун, наньство Кузичі, Мицки, о. Заяць і п. Конрадова вложили всї свої сили, щоби помогти нещасним. Харч побільшено і поліпшено, хорі і діти відокремлені і ліпше живлені, сироти віддані в опіку доглядачок. Однак діяльність комітету була солию в очах певних чинників, яким опіка комітету над бідними людьми видалась за далеко ідучою і які віддали опять господарку в чужі руки!

По сьвітлій побіді нашої армії та здобутю Перемишля не могла наша громада остатись байдужною, але піднесена на дусі спонукала комітет до уладженя торжественного Богослуженя. Подячне Богослуженє відбуло ся дня 7. червня с. р. відправлене о. деканом Анатолем Долинським, парохом Бродів, при хорошім співі мужеського хору. По Службі Божій промовив горячими словами о. целебрант і підніс велике значінє побіди армій вімецької й австрійської для нашого народу, для його католицької церкви, для будучности України. Хор відспівав многая літа цісареви і закінчено сьвято відспіванєм українського народного гимну.

ПЕХ!

Луцик мученик, герой,
Се наша підпора,
Чув я то вже не від нині
Ані не від вчора,
Як хвалять 'го перевертні
Й вірять як в сьвятого,
А о тім би говорити
Можна дуже много.
Луцика і я знав також,
Навіть досить близько,
Бо крутив ся коло мене
Як мій куций брисько!
Ніби гавкає тансамо,
Як той, що я кажу,
І о нім, його нещастях
Дещо вам розкажу.
А зачну вам ще з початку,
Добре і поволи,
Чому став він перевертнем,
Як ходив до школи.
Був мерзенний як стонога,
Як яка покрака,
Сліпий, лисий, а виглядав
Як зза корча... нога.
Тому був він дуже злісний,
Завзятої вдачі,
Як бувало хто сьміяв ся,
То він зараз плаче.
В товаришах бачив завше
Ворогів завзятих,
Бо він думав, що лиш з него
Можна ся сьміяти.
Відтак став на товаришів
Доносити з часом,
За те звали 'го пізнійше:
„Зрадником, фаґасом".
Обірвало ся часами
Бідному котюзі,
Як то каже пословиця
Стара — по заслузі.
Зненавидів товаришів,
Ну і школу таки,
Бо йому усе здавалось,
Що всьо йде навпаки.
Так відбив ся від Вкраїнців
Нещасний сарака,
Як від хати відібєть ся
Нездала собака.
Перекидавсь нераз потім
В кацапа, то в Ляха,
Бо працював і для Польщі
Бідний сіромаха.
Кинув Польщу, став кацапом,
Але все за гроші,
Бо змірнував, що з всїх гроший,
Лиш рублї хороші.
Дурний мусів ліп хрестити,
Не мав щастя-долї
В жадній праци, всюди били,
Таксамо як в школї.
Раз наприклад в Перемишли
На якімсь концерті,
Хотіли 'го Українці
Зі шкіри обдерти.
Вже не тямлю, який концерт,
Бо се було давно,
Лише тямлю, що балакав
Луцик дуже славно.
Бо потому били „браво",
Аж в сали лунало:
Гімназисти все кричали:
„Бийте, бо ще мало!"
Ну, як бити, то вже били,
Бо були охочі,
Лише потім з того „брава"
Підпухли 'му очі.
І стратила пика форму
Може на три доби,
Бо сердечно били „браво",
Били до вподоби!
Відвели 'го домів потім
В великій параді:
Поліцаїв двох по боках,
Ще й один по заді!
Хтів віддячитись за „лаври",
Завдав собі труду,
І тих, що зле „браво" били,
Запізвав до суду.
Із сорока запізваних
Одного вкарали,
Щоби з „бравом" звивавсь лучше,
Не робив закали!

Зложив О. Л.

НОВИНКИ.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОСОЛ В КАНАДІ.

З Канади доносять, що при виборах до парляменту в провінції Манітобі, які відбули ся дня 6-ого с. м., вибрано вперве українського посла. Вибраним українським послом є **п. Тарас Ферлей.** На 1743 відданих голосів у виборчім окрузї Ґімлї п. Ферлей одержав 1181, отже значну більшість від свого противного кандидата Торвалдсона.

П. Ферлей є родом з Коломийщини в Галичині. До ґімназії ходив в Коломиї й у Львові, а переселившн ся до Канади, став там працювати для своїх землядів, за що діждав ся від них признаня в день останних виборів до манітобського парляменту, бо вибираючи його значною більшостю голосів, виявили йому своє довірє і признанє за його працю.

ПЕРЕНЕСЕНЄ ВІДЕНСЬКОЇ „СВОБОДИ" ДО ЛЬВОВА.

Звісний популярний ілюстрований тижневник „Свобода", орґан Народного Комітету, який давнїйше через 18 літ виходив у Львові, а тепер підчас московського наїзду у Відни та здобув собі великий круг передплатників і читачів (львівська „Свобода" є найбільше поширеною українською часописею), перенїс ся в першій половинї серпня с. р. знова до Львова; послїдне число віденської „Свободи" вийшло 30. липня с. р. Адреса редакції і адмінїстрації „Свободи" є тепер така: Swoboda, Lemberg, Ringplatz 10, Oesterreich. Річна передплата на львівську „Свободу" виносить 2 дол., піврічна 1 дол. Редаґувати „Свободу" буде і на дальше д-р Степан Баран, адвокат і секретар Народного Комітету. Американські Українці повинні масово передплачувати львівську „Свободу".

УКРАЇНСЬКІ СТРІЛЬЦІ.

Боєвий звіт.

Дня 28. і 29. мая стояв курінь Гр. Коссака під проводом сотника Р. Дудинського в боях з переважаючими ворожими силами під селом Лісовичі. По дуже кровавих борбах заняли сотні нову оборонну лінію, якої ворогови не удало ся вже переломити. Страти російські числять ся на тисячі і наші страти поважні, передівсім в офіцирах.

В тім часї стояв курінь С. Горука під проводом сотника В. Дїдушка під селом Г. Стрільці відбивали і тут сильні російські приступи, поки не занято і не скріплено нового оборонного становища. Передівсім відзначила ся сотня сотника Д. Вітовського.

З полевої кватири куріня Гр. Коссака:

П. Гарасимів, писар.

ДАЛЬШІ УКРАЇНСЬКІ КОНЦЕРТИ ДЛЯ РАНЕНИХ У ВІДНИ.

Читаємо у віденськім „Ділї": Маємо до занотованя два дальші концерти (з ряду пятий і шестий) для ранених жовнїрів у Відни, а саме в шпитали на університеті з дня 2. червня і в шпитали Filial-Wilhelmine (XVI. округ) з дня 11. червня с. р. Новостю на сих концертах був виступ мішаного хору під батутою п. О. Кліша, який відспівав „Вулицю" Ф. Колесси, що була атракційною точкою обох концертів і зробила небувале вражінє на численну авдиторію. Попри те треба піднести скрипкові соля проф. Перфецького, які викликували все бурю оплесків, і декламації віршів на воєнні теми, які виголосив на першім концерті сам автор, проф. Богдан Лепкий. На другім концерті деклямував уривок з „Невольника" Шевченка бувший посол п. Яцко Остапчук. Виступав ще — як звичайно — мужеський хор Музичного Кружка тов. „Січ", який співав крім давнїйших творів ще й пару нових (нову стрілецьку пісню „Видиш, брате мій"), панїстка п. проф. О. Ціпановська і барітон о. Ѳ. Мартинович. На останнім концерті були ще сопранові соля п. Гузаревої (Минули літа молодії) і п. Остапчуківної (Ой не сьвіти, А хто йде). — Шість українських концертів для ранених у Відни — се неабиякий наш успіх на сїм поли, коли взяти під увагу обставини і час, в якім вони відбули ся; тому треба сердечно подякувати всїм тим, що якнебудь і чимнебудь причинили ся до їх уладженя. Робимо се тому, що з причини відїзду до війска майже половини членів мужеського хору ледви чи вдасть ся розпочату акцію вести дальше. — І. Н.

КОНЦЕРТ ШКІЛЬНОЇ МОЛОДІЖИ У ВІДНИ.

Молодїж українських ґімназіяльних курсів у Відни устроїла дня 19. червня 1915 в ц. к. реальній школї III. дільниці концерт в память 54. роковин смерти Т. Шевченка. В музичну програму увійшли удачно виконані мішані хори під діриґентурою ученика Гузара („Гаївки" Ф. Колесси, „Блажен муж" Бортнянського, Пісні Укр. Січових Стрільців в укладі о. Туркевича, гимн австрійський і український), переплітані орхестральними і сольовими точками. На похвальну згадку заслугує промова ученика Станька, відчит учениці Лежогубської про любов Шевченка до музики і добре вистудіювані та гарно виголошені деклямації учен. Метеллї і Г. Левицької. На закінченє промовив до молодїжи д-р В. Щурат на тему Шевченкової думки з 1847 р. „Чи ми ще зійдемо ся знову", зазначивши, що якраз Шевченкові ідеали згуртували нашу молодїж на чужині в сїм науковім заведеню. Сей концерт, виконаний виключно власними силами молодїжи укр. ґімназіяльних курсів, зробив взагалї дуже миле вражінє на слухачів, підносячи їх духа та даючи найкрасше сьвідоцтво самій молодїжи, управі курсів і живучости української ідеї. Між гостями бачили ми президента Романчука, інспектора Копача, директора реальної школи Гінція, директора Алиськевича, радника Л. Левицького, нотаря Гузара і инших.

„Діло".

ПОБОРЮВАНЄ ГОРІВКИ В КАНАДІ.

День 21-ого липня с. р. буде памятним днем для провінції Альберти в Канаді. Того дня горожани Альберти своїми голосами знищили всї бари і всї „клоби", де продавали горівку.

Албертські Українці, голосуючи за ліквор-ектом, також причинили ся до знищеня пановання алькоголю в тій провінції.

Алькоголь станув був завзято до бою, але не видержав і впав.

Аґітацію був розвів за собою алькоголь в чисто галицький спосіб. Собою таки заливав голосуючих, але і се не помогло. Були се вже передсмертні „подриґи" горівки, а видко се було і по тім, що ті, що її напили ся, дуже ногами „дриґали".

ДО ВІДОМА НАШИХ ЗЕМЛЯКІВ.

Звертаємо увагу всїх наших Земляків у Злучених Державах і Канадї, що Українська Народна Рада отворила щойно бюро під назвою „Народна Канцелярія" для удїлюваня пояснень і інформацій при зносинах зі старим краєм.

До обсягу діланя „Народної Канцелярії" належить:

1) Посередничити в пересилцї листів до старого краю. Належитість виносить 25 цнт. (В тій сумі містить ся вже оплата листу до старого краю, оплата листу зі старого краю і оплата листу до посилаючого).

2) Удїлювати інформацій і вишукувати місце побуту кревних або знакомих в старім краю. Належитість на покритє коштів, переписки і оголошеня виносить 50 цнт.

3) Посередничити при пересилцї гроший до старого краю. Гроші пересилаєть ся через найпевнїйші компанії і по найвисшім курсї.

4) Удїлювати ради і вказівки в справах спадкових, військових і т. п.

Всї листи, чеки, моні-ордери і т. д. просимо виписувати і посилати на адресу: Information Bureau, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

Інформації і ради, які мають значінє для ширшого загалу, будуть стало оголошувані в „Свободі".

„Народна Канцелярія" стоїть в зносинах зі всїми важнїйшими комітетами і товариствами в старім краю.

Просимо відносити ся до нас з повним довірєм. Бюро заложене не для зисків, але для охорони наших земляків перед визиском.

Цїлий чистий зиск з доходів бюра призначений на „Фонд визволеня України".

Народна Канцелярія
Української Народної Ради.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подає ся до загального відома, що слїдуючі відділи Укр. Нар. Союза зістали з днем 3-го серпня 1915 р. суспендовані згідно з приписами § 243—244 статута Укр. Нар. Союза: 2, 79 і 88.

Коли місцевий уряд висше згаданих відділів не застосує ся до приписів статута орґанїзації § 252, то по упливі приписаного часу висше згадані відділи будуть виключені з орґанїзації на підставі статута Укр. Нар. Союза § 253.

Поодинокі члени висше згаданих суспендованих відділів У. Н. Союза, котрі хотять забезпечити собі членські права в орґанїзації і надалї бути членами У. Н. Союза, мають застосувати ся до приписів § 412 статута У. Н. Союза. По переступні карти треба зголошувати ся до головної канцелярії У. Н. Союза на адресу: Ukrainian National Association, P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

Джерзи Сіти, Н. Дж., дня 14-го серпня 1915 р.

Д. Капітула, гол. предс. У. Н. С.
М. Угорчак, гол. рек. секр. У. Н. С.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подає ся до загального відома, що Братство сьв. Андрея, відділ 30 Укр. Нар. Союза, в Бреслав, Па., Братство Пресьв. Богородиці, відділ 194 Укр. Нар. Союза в Мінеаполіс, Мінн. і Братство сьв. Петра і Павла, відділ 325 Укр. Нар. Союза в Ботлер, Па., зістали з днем 3-го серпня 1915 р., згідно з приписами § 253 статута Укр. Нар. Союза виключені з нашої органїзациї.

Макаду, Па., дня 14. серпня 1915 р.

Д. Капітула, гол. предс. У. Н. С.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подає ся до загального відома, що Братство сьв. Андрея, від. 30 У. Нар. Союза, зістало з днем 31-го липня 1915 р., згідно з приписами статута У. Н. Союза зреформоване з слїдуючих членів: Базелевич Дмитро, Бат Іван, Дубик Ілько, Гамівка Петро, Гамівка Дмитро, Гамівка Пелягія і Пилип Андрій.

Джерзи Сіти, Н. Дж., дня 14-го серпня 1915 р.

М. Угорчак, гол. рек. секр. У. Н. С.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подає ся до загального відома, що Товариство „Запорожська Січ", відділ 187 У. Н. Союза в Форд Сіти, Па. і Братство сьв. о. Николая, відділ 63 У. Н. Союза в Форд Сіти, Па., з днем 25-го липня 1915 р. згідно з приписами статута У. Н. Союза зістали злучені в один відділ під назвою „Товариство Січ", відділ 63 в Форд Сіти, Па.

Джерзи Сіти, Н. Дж., дня 14-го серпня 1915 р.

М. Угорчак, гол. рек. секр. У. Н. С.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подає ся до загального відома, що сестрицтво Пресьв. Діви Марії, від. 275 У. Н. Союза в Перт Амбой, Н. Дж., зістало з днем 25-го липня 1915 р., згідно з приписами статута У. Н. Союза, розвязане. Члени розвязаного відділу приступили до товариства Запорожська Січ, від. 155 У. Н. Союза в Перт Амбой Н. Дж., і Братства сьв. Отця Николая, від. 104 У. Н. Союза в Перт Амбой, Н. Дж.

Джерзи Сіти, Н. Дж., дня 14-го серпня 1915 р.

М. Угорчак, гол. рек. секр. У. Н. С.

РОДИМЦІ! СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ЧИТАЮТЬ ОГОЛОШЕНЯ.

За всі оголошення (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", редакція не відповідає. Хто замовляє щонебудь з поміщуваних оголошень, нехай звертає ся вносто на адресу тої фірми, яка оголошує ся; в „Свободі" належить замовляти лише то, що „Свобода" оголошує від себе. На се треба добре уважати.

Звертаємо увагу Вп. читачів нашої часописи, що, коли вони висилають замовлення до фірм оголошуючих ся в нашій часописи, роблять се на власне ризико і редакція за се відвічати не може.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошення поміщені в сїй рубрицї платить ся по 1 і пів цента за кожде слово, за одноразове поміщення, а за дальші поміщення по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщення. — Оголошень жонитьби не приймаєсь.)

ВСЯЧИНА.

ІЗ ЗАРІБКОВОЇ СТАТИСТИКИ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

В 1910 році було в Злучених Державах 38,756,223 осіб висше 10 літ, що заробляли на своє житє; значить, що 41 процент усього населеня працювало.

Часть мешканців в пожиточних занятях зросла в часі від 1880 року до 1910 р. з 34% до 41%.

Коли візьмемо під розвагу населенє понад 10 літ житя, то побачимо, що кожда друга особа мала пожиточне зарібкове занятє а го з кождих 5 мужчин було занятих 4, а на кождих 4 женщини була занята одна.

В поодиноких стейтах є ріжний процент населеня понад 10 літ, що заробляє на житє. Найменьше заробляючих є в стейті Айова, бо 46%, а найбільше в Місісіпі, бо 68%. Побіч Айови стоять: Канзас і Небраска 47%, Юта й Індіяна 48%.

Побіч Місісіпі йдуть отсї стейти з великим процентом працюючої людности понад 10 літ житя: Норт Каролайна 60%, Джорджія 61%, Вайомінґ 62%, Невада й Алабама 64%, Савт Каролайна 67%.

ЧИЩЕНЄ ЗВИЧАЙНИХ ПЛЯМ.

Товсті плями чистить ся спіритусом до паленя. Пляму треба змочити спіритусом, щоби добре насякла, почім старанно витирати тонкою шматкою.

Овочеві плями на перкали найлїпше чистить ся молоком. Замочити щіточку або шматинку в молоці і витерти пляму або змочити водою і потримати над запаленою сіркою, а коли пляма зжовкне, виправи її в зимній воді. Сірку купує ся в дроґсторі.

Плями з вайна вичищує ся старанно щіткою і натирає ся соком з цитрини або розпущеним сільним квасом.

Плями з болота, скоро добре висхнуть, чистить ся щіткою, а коли по старанні вичищеню ще лишили ся сліди з болота, тоді мачає ся щітку в теплій воді, змішаній зі спіритусом і дальше чистить ся пляму. На дві ложки води дає ся дві ложки спіритусу до паленя.

Плями з олію і з нафти найлїпше чистити зимною водою і милом. Пляма з олію, взагалі товста пляма, раз запарена горячою водою, ніколи не пустить.

ГАДКИ.

Гарній дівчині гарний одяг краси ще додає, а знова поганому одягови додає краси гарна дівчина.

Чи міг би ти любити свого батька, як би ти його не знав?

Чи можеш любити свій нарід, коли не знаєш його історії? Купи собі її і прочитай!

Україна — се твоя слава. Робіть так, щоби і сини її були славою.

ЦІННИК КНИЖОК,
які можна дістати в друкарні „Свободи":

Абу Касимові капці. — Арабська казка. Написав Іван Франко. — Ціна 30 цнт.
Американський гимн „Май Контри" під нотами в українськім перекладі. — Ціна .... 10 цнт.
Американець, веселий образ з житя народу зі співами, в трох діях. — Ціна .... 15 цнт.
Америка. — Збірка віршів: Зміст: Америка. Важкі думи. Галицьким панам у альбом. До сестри. Публика. Се що такого є? В Пенсильвенії. Два образки. Одна лиш казка. Я хочу до дому. Купіть мати. Прощавай я краю. Слава Пророка. Поет і Муза. Будучність руського робітника. Вітер по поли. Ой в мене квіточки цвили. — Ціна 15 цнт.
Американські троски. — Ковбок. (Казка). — Еміґранти. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.
Амалюнґа. — Займаюче оповіданє з часів боїв між Европейцями а Індіянами в півн. Америці. — Ціна 20 цнт.
Байки-небилиці. — Ціна .... 10 цнт.
Букварь для дітий першого року науки. — Ціна враз з пересилкою 30 цнт.
Блудний син. Образ з житя виселенців в Америці у 4 актах зі співами. — Ціна .... 25 цнт.
Богдан Хмельницький в Галичині (2 ілюстрації). — Писанко (6 ілюстрацій). — Фляшка горівки. — Не в добрий час (4 ілюстрації). — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.
Віденський співаник. — Ціна .... 5 цнт.
Вертеп. Сценічна картинка для колядників, що ходять по хатах в часі Різдвяних Сьвят. — Ціна .... 5 цнт.
В новоі темноті. — Комедія з житя русько-американського народа в 3 актах. — Ціна .... 25 цнт.
Весела книжечка в 17 образками. — Гумористично-сатиричний збірник для сумних людий. — Містить в собі богато сьмішних віршів, дотепів і анекдот. — Ціна .... 35 цнт.
В старім і новім краю. — Образ з сучасного житя в 4-ох відслонах. Дуже весела штука для аматорських театрів. — При кінци сеї книжки находить ся сьмішне оповіданє „Суккич". — Ціна .... 25 цнт.
Вихованець. Народна комедія в 3 діях зі співами і танцями. — Ціна 25 цнт.
Вода в природі. — Уміркований за ціну (з Кривичеко). — Награй. —
Останки „Фортуни". — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 20 цнт.
Галка смерти. — Ціна .... 5 цнт.
Гостина сьв. Николая, драматична гра для дітий. — Ціна .... 10 цнт.
Галицькі анекдоти. (Гумор. оповідання). — Ціна .... 10 цнт.
Геновефа. — Ціна .... 30 цнт.
Дещо про звірята, ростини, каміне і скали. — В сїй книжці находить ся около 200 цікавих образків звірят, птахів і риб з докладним описом, де вони жиють. — Ціна .... 30 цнт.
Дещо про права і суди в Злуч. Державах, а особливо в стейті Пенсильвенії. — Ціна .... 10 цнт.
Дорога до сьвідомости: Капітал і праця. — Ціна .... 10 цнт.
Дорога до сьвідомости: Борба класс і для чого робітники організують ся. — Ціна .... 10 цнт.
Два брати, з байок Братів Ґрімів. — Ціна .... 15 цнт.
Еміґрант. — Дуже веселі пригоди з житя еміґранта. — Ціна .... 15 цнт.
І. Жовнір. — **ІІ. Оферма.** Новеля з військового житя. — Ціна .... 10 цнт.
Житє Ісуса Христа $1.25
Житє і твори Івана Франка. — Ціна 10 цт.
Житє, зарібки, організації і т. п. в Злуч. Державах. — Дуже цікава розправа про відносини праці і житя в Америці. — Ціна .... 15 цнт.
Журавлї. — Зміст: Журавлї (вірш). Закутник (оповіданє). Новітні гайдамаки (вірш). Пісні про Канаду. Пайлот Бют, оповіданє про судьбу молодого робітника-еміґранта. Зайди бере земля тепло. — Ціна .... 15 цнт.
Жіночий язик, індійська казка. Невданий линч, оповіданє. — Ціна 15 цнт.
Жінка і її значінє в суспільнім житю. — Сільський хірург (3 ілюстрації). — Смерть отаманова. — Дурень. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна 15 цнт.
Жителї Марса. — Ціна .... 10 цнт.
З кого ся насьміхають, з того люди бувають. — Посол Петришин. — Модний адвокат. Збірка оповідань. — Ціна .... 10 цнт.
З ріжних нив. — Зміст: Вся людська твар з хвалою прийде (вірш). Чого нам дійсно потреба. Не плоти ради, но плоди (вірш). Найбільший духовний поет (Данте Аліґієрі). Михайло Петрович Старицький, батько українського театру і визначний український поет. Як будуть іти шапи? Ангел та пустельник (оповіданє). Дещо цікавого із природи і науки. Зі сьвіта. — Ціна 15 ц.
За сестрою. — Є се найгарнійше оповіданє з козацької старини, сучасного письменника Андр. Чайковського, яке тепер вийшло на американській Руси. — Ціна .... 35 цнт.
Зуб за зуб (оповіданє). — Бом (з каліфорнійського житя). Судьба сьвітів. Назва „Русин". — Ціна .... 10 цт.
За вольности України. — Ціна .... 5 цнт.
Іцко-Сват, комедія в 1. дії. — Ціна 10 ц.
Іван Дурак та инші оповідання. Ціна 25 ц.
Історія заложеня Злучених Держав Північної Америки. — Самсон. — До тих, що сьміють ся з чужої людини. — Як Сніжка щось по ночи водило і що то було? (1 ілюстрація). — Бог на землі (Індійська казка). — Свати. — Дні нашої слави і недолі — Ціна 15 ц.
Казки за циганів — Ціна .... 10 цнт.
Казки про жидів. — Зміст: Як Іван жидів мудрував. Вандрівка Івана з жидами. Як Іван водив жидів на гриби, а відтак у ставі потопив. — Мужик з жидом в спілці. Пан і жид. Казка про жида. Як жид Русина правував. — Ціна .... 15 цнт.
Книжочка рахункова. — Дуже практична книжочка до обчисляння всяких рахунків; вона є пожиточна так для бизнесменів як і для робітників. З додатком деяких цікавих відомостий. — Ціна .... 30 цнт.
Коротка історія Руси до зруйнованя Січи. Містить богато образків руських князів і гетьманів. — Ціна .... 10 цнт.
Конець „Тітаніка", правдивий опис морської катастрофи. — Ціна .... 40 цнт.
І. Листи з пекла. ІІ. Лист шинкаря до чорта і инші оповідання. — Ціна 25 цт.
Лис Микита. З німецького переробив Іван Франко. — Ціна .... 40 цнт.
Мужицька доля. Збірка оповідань. — Ціна .... 10 цнт.
Марія. — Зміст: Марія (уривок з поеми Т. Ш.). На чужині (вірш). Скором (оповіданє). Рік 1903-тий в старім краю. Людоїдство в Конґо. Клопоти кума Софрона (вірш). — Ціна 10 цнт.
Многострадальний народ. (Огляд історії українського народу). — Ціна 20 цнт.
Найкрасші пісні, як: козацькі, коломийки, любовні, жартобливі і думки. — Ціна .... 20 цнт.
Невольники, драма в 5. діях. — Ціна 15 ц.
Навернений грішник. — Ціна .... 20 цнт.
Народний рух австро-угорських Русинів. — Ціна .... 20 цнт.
Напад на Січ. — Павло Полуботок. — Ціна .... 5 цнт.
Не скує душі живої!... Присьвята українському народови в Злучених Державах і в Канаді в тяжких хвилях його житя, на зараню великих надій для покріплення духа. — Ціна .... 15 цнт.
Ой не ходи Грицю, та на вечерниці. Народна драма зі співами в V. діях М. Старицького. (В перерібці Александрова). — Ціна .... 30 цнт.
Оповіданє про Алі Бабу і сорок розбійників. Арабська казка. — Ціна 20 цнт.
О підземних скарбах. — Природна розвідка про всякі мінерали, находячі ся в землі і як витворюють ся в них річи необхідні в житю людий. Ціна 25 ц.
Оповідання про заздрих Богів. — Ціна .... 10 цнт.
Огонь на услугах чоловіка (3 ілюстрації). Становище пивниці. — Янко Музика. — Сьвятий сон. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.
І. Олекса Довбуш і карпатські опришки. — **ІІ. Цісар і ігумен.** Баляда. З німецького переклав Іван Франко. — Ціна .... 10 цнт.
Повна збірка веселих віршів Степана Руданського. — Ціна .... 55 цнт.
Порадник для женщин, що хочуть бути здоровими. — Ціна .... 15 цнт.
Порадник для залюблених або як писати любовні листи. — Ціна .... 35 цнт.
Провідник, практичний підручник до науки анґлійської мови без помочи учителя з доданєм словаря. — Ціна $1.50
Портрет Т. Шевченка, поменьшене портрету славного артиста-маляра Ф. Красіцького. Величина 13x16 цалів на грубім папери. — Ціна .... 20 цнт.
Під прапором свободи. Вибір патріотичних декламацій. — Ціна .... 30 цнт.
Пісні про Канаду і Австрію. Пригоди з житя еміґрантів, писані віршом. — Ціна .... 40 цнт.
...рат і ростик. — Ціна .... 10 цнт.
Принц і жебрак. Дуже займаюче оповіданє славного американського писателя Марка Твейна в перекладі В. Дерманрухи. — Ціна .... 50 цнт.
Пра..а про садівника та инші оповідання, гуморески і сатири. — Ціна .... 40 цнт.
Промови, декламації і мапани на хрестинах, заручинах і весілю для кумів, старостів і дружбів. — Ціна .... 10 цнт.
Покуса. — Зміст: Покуса (оповіданє). З царатичної школи (оповіданє). Я тут голова (оповіданє). Пісня про Канаду. 11.000 метрів над землею. Руському серцю (вірш). Вік людий. — Ціна .... 15 цнт.
Про конець сьвіта. — Ціна .... 15 цнт.
Про нутро землі (з 22 образками). — Розвідка про будову землі і її передпотопові здобутки. — Ціна .... 25 цнт.
Про Христофа Колюмба та відкритє Америки (2 ілюстрації). — Закон не спинить пиянства, тільки виховане. — Ріп Ван Вінкель (Вашінґтон Ірвінґ). — Дні нашої слави і недолі. Ціна 15 ц.
Руський штукар. 212 гарних штук до забави. — Зміст: Часть І. Забави фізичні і хемічні. Часть ІІ. Штуки з картами. Часть ІІІ. Штуки рахункові. Часть ІV. Штуки жартівливі. — Ціна .... 50 цнт.
Рицар і смерть. — Ціна .... 5 цнт.
Розмова Поляка з Русином. — Дуже веселий вірш, в котрім Русин висьміває польську пиху. — Ціна .... 10 цнт.
Релїґійні вірування старинних народів. — Зміст: Релїґія Єгиптян. Релїґія Халдейців. Первісна релїґія Індусів. Ісповідники релїґії Брами. Релїґія Будди. Релїґія Персів. Релїґія Жидів. Релїґія Греків. Релїґія Римлян. — Ціна 20 цнт.
Русько-анґлійський толмач, з котрого можна дуже скоро навчитись анґлійської мови. Сторін 256, тверда оправа. — Ціна .... 60 цнт.
Різдвяна ніч (в 10 образками). — Ціна .... 10 цнт.
Степові люди. — Оповіданє з житя в донських степах. — Ціна .... 15 цнт.
Страшна місьта. — Оповіданє М. Гоголя з козацьких часів (з многими образками). — Ціна .... 20 цнт.
Сьпівомовки .... 40 цнт.
Свекруха. — Комедія в 3 діях. — Ціна .... 25 цнт.
Страйк. — Сценічний образ з трох діях з житя хліборобів в Галичині. (Штука для аматорських театрів). — Ціна .... 20 цнт.
Стрілей на смерть! — Робітнича драма в 1-ій дії. (Для аматорських театрів). — Ціна .... 15 цнт.
Сьвято весни. — Ворог між нами. — Христос Воскрес. — До часу збанок воду носить (2 ілюстр.) — Тополя (1 ілюстрація). — Мати. — На Великдень. — Старинний звичай. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна 20 цнт.
Товариська ворожка, для веселої розривки в кружку знакомих. — Зміст: Вороженє будучности для женщин. Вороженє будучности для мущин. — Ціна .... 15 цнт.
Тарас Шевченко (17 ілюстрацій). — Ціна .... 20 цнт.
Український співаник. — Ціна 40 цнт.
Хлопська доля. — Ціна .... 5 цнт.
Хто з чого жиє? (Розвідка на тлі економічнім). — „Земля рече". — Ціна .... 15 цнт.
Чародійні пригоди убогого Омара і султанової дочки Зулїми. — Ціна 20 ц.
Через кордон. (Цікаві розказ еміґранта). Еміґрант (вірш). — Ціна 15 цнт.
Що стало ся з Рудольфом або траґедія на замку Маєрлінґ. — Ціна 60 цнт.
Що то є книжка? — Початки козаччини (з 5 образками). — Козачий хістяк — Кіндрат Бубненко-Швидкий. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна 20 цнт.
Як мужик ходив до царя правди шукати (оповіданє). З гір (вірш). За землю (оповіданє). Сьвіт без Аллага (арабська байка). Як вовк пімстив ся на цареви (казка). — Ціна .... 15 цнт.
Які то є зрди на землі? (з 22 образками і 2 мапами). Дуже цікава розвідка про всі раси людий і їх житє. — Ціна .... 50 цнт.
Як писати листи або найновійший і найпрактичнійший Русько-анґ. листівник — Ціна .... 75 цнт.
Як закладати читальні і вести бібліотеки. — Чому рік має 365 днів. — Що таке грім. — Алькоголь, повільна отруя. — Шинок. — Чотири дні. (Всеволод Гаршин). — Заповіт Ярослава Мудрого. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.
Як стати горожанином Злуч. Держав та инші практичні відомости. — Ціна 25 ц.
І. Як мене вибирали дружбою. — **ІІ. Цісар соловій.** — Ціна .... 10 цнт.
Як пан собі біди шукав, оповіданє Івана Франка. — Ціна .... 15 ц.

ДРУКИ.

Переписні картки. — 1) Т. Шевченко (з портрета Красіцького), 2) Шевченко в молодім віці, 3) Шевченко в неволи (з власноручного портрета), 4) Родинна хата Т. Шевченка, 5) Могила Т. Шевченка в Каневі над Дніпром. — Картки виконані в трох кольорах і прикрашені взорами в народних мотивах. — 5 карток .... 15 цнт.
Листові папери до родини, свояків, знакомих і др. На кождім листі находить ся відповідний віршик прикрашений гарною трикольоровою вінєтою в народних мотивах і три сторінки лініовані до писаня. — Ціна за 15 листів першої серії враз з ковертами для мущин 45 центів. — Ціна за 11 листів другої серії враз з ковертами для женщин 36 центів. — Поодинокий листок коштує 4 центи.
Книжочки платничі для вписуваня місячних вкладок членів до Братств і Товариств, 50 штук 3.50
Метрики хрещеня, шлюбу і смерти, штука .... 3 цнт.
Поминник за померших .... 10 цнт.
Листові папери. Листи з вінєтою Т. Шевченка, М. Лисенка, Ів. Франка, Богдана Хмельницького, М. Драгоманова — за штуку .... 2 цнт.
Книжки для опікунів хорих 1.00
Сьвідоцтва лікарські для хорих членів Братств і Товариств .... 3 цнт.

МОЛИТВЕННИКИ І КНИЖКИ БОГОСЛУЖЕБНІ ТА РЕЛІҐІЙНІ.

Новий Завіт	2.00
Псалтир	1.00
Бог Надежда Моя, звичайна оправа	1.00
Бог Надежда Моя, кістяна оправа	2.00
Бог Радость Моя, кістяна оправа	1.40
Віночок, для молодіжи, звич. оправа	28
Дорога до неба, скірана оправа	90
Дорога до неба, малий, звичайна оправа	32
Друг Душі, кістяна оправа	1.30
Друг Душі, малий, звич. оправа	50
Горі імієм серця, кіст. оправа	1.10
Горі імієм серця, скірана оправа	1.10
Горі імієм серця, звичайна оправа	34
Хліб Душі, кістяна оправа	1.80
Хліб Душі, звичайна оправа	90
Молитвослов для католицьких вiрн	1.20
Помилуй нас Боже, для молодіжи, скірана оправа	80
Помилуй нас Боже, звич. оправа	50
Коляди	20
Збірник найкрасших пісень церковних	10
Ангельський хор, часть II.	20
Ангельський хор, часть II.	5

Адреса:
„SVOBODA"
83 Grand Str., Jersey City, N. J.